

แนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า 2559-2564

The Political and Social Concepts in the Short Stories : Phan Waen Fah Award 2016 - 2021

สุริยะ หาญพิชัย

Suriya Hanphichai

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thepsatri Rajabhat University

E-mail: hanpichai@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8798-1539>

Received 01/10/2022

Revised 03/10/2022

Accepted 04/10/2022

บทคัดย่อ

วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า เป็นรางวัลที่มอบให้แก่วรรณกรรมการเมืองประเภทเรื่องสั้นและกวีนิพนธ์ที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองและสนับสนุนประชาธิปไตย รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในสังคมไทย เป็นรางวัลที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในด้านวรรณกรรมเรื่องสั้น สาขาวรรณคดีการเมือง ที่เริ่มประกวดโดยรัฐสภาไทย บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้น เป็นการศึกษาเฉพาะเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าแห่งรัฐสภาไทย เลือกศึกษาแบบเจาะจงจากรางวัลชนะเลิศและรางวัลรองชนะเลิศประเภทเรื่องสั้น ในปี พ.ศ. 2559-2564 จำนวน 17 เรื่อง แบ่งเป็นวรรณกรรมเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ มีจำนวน 6 เรื่อง และรางวัลรองชนะเลิศ มีจำนวน 11 เรื่อง โดยเป็นการวิจัยเอกสาร โดยการวิพากษ์สังคมผ่านกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ของมนุษย์ สังคม และรัฐ ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่มีเนื้อหาเน้นหนักไปในทางการเมืองโดยการสะท้อนแนวคิดทางการเมืองและสังคมของผู้แต่งผ่านเนื้อเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการของสังคมการเมืองอย่างใกล้ชิดเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่และความเป็นไปของสังคมการเมืองไทย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวรรณกรรมมีประเด็นสำคัญทางสังคม ได้แก่ ภาพสะท้อนความขัดแย้งในสังคม ภาพสะท้อนการศึกษา ภาพสะท้อนครอบครัวในสังคม ภาพสะท้อนความไม่เท่าเทียม และภาพสะท้อนความเชื่อ โดยสามารถแบ่งแนวคิดทางการเมืองและสังคมได้ 5 ประเด็นคือ แนวคิดอำนาจทางการเมืองการปกครอง แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดพฤติกรรมทางการเมือง แนวคิดสิทธิและหน้าที่พลเมือง และแนวคิดความขัดแย้งทางการเมือง

คำสำคัญ : แนวคิดทางการเมือง; ปรากฏการณ์ทางสังคม; วรรณกรรมเรื่องสั้น; รางวัลพานแว่นฟ้า

Abstract

The Phan Waen Fah Literature Prize is awarded to political literature in the category of short stories and poetry that express political opinions and support democracy as well as raise awareness about democracy in Thai society, is a widely recognized award in the field of short stories in the field of political literature initiated by the Thai Parliament. Thus, this research article aims to analyze the political and social concepts portrayed in the short stories from the Thai Parliament, Phan Waen Fah Award from 2016 to 2021. The study focused on the 17 short stories that won the first and second prizes which included the 6 stories that won the first prize, and the 11 stories for the second prize. This documentary analysis research employed the social critique technique using the lens of the notion of the relationship between humans, society, and the state to analyze the data. The results found that the short stories winning the Phan Waen Fah Award were intense political literary works. They reflected the authors' thoughts and concepts on political and social problems through the storylines that were strongly influenced by the political evolution, as they mirrored the ways of life and the political situations in Thailand. The events in the short stories portrayed various crucial social issues including social conflicts, education, Thai families, inequality, and beliefs. From the data, the political and social concepts could be classified into five aspects which were the concept of political and governing power, the concept of political participation, the concept of political practices and behaviors, the concept of civil rights and civics, and the concept of political conflicts.

Keywords: Political Concepts; Social Events; Short Stories; Phan Waen Fah Award

บทนำ

มนุษย์มีการเรียนรู้และสื่อสารความนึกคิดกันผ่านทางตัวอักษรมาเป็นเวลาช้านาน งานเขียนในเชิงวรรณกรรมจึงเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารผ่านเรื่องเล่าหรือเรื่องสมมติ วรรณกรรมเรื่องสั้นจึงเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนความเป็นอยู่ของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และระบบการเมืองการปกครองในสังคม โดยเป็นการแสดงออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านสำนวนที่งดงาม ในการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองในบางครั้งก็มีอิทธิพลส่งผลต่อแนวความคิดในวรรณกรรมทางการเมือง การเติบโตและการพัฒนาการของวรรณกรรมไทยส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการได้รับความนิยมจากประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนักเรียนนักศึกษาที่ให้ความสนใจอ่านหาความรู้นอกห้องเรียน จึงมีนักเขียนที่สร้างสรรค์ผลงานออกมาสู่ประชาชนเป็นอันมาก เพราะเรื่องราวจากวรรณกรรมการเมืองเป็นบทเรียนที่ดีในการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน (ไชย

รัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2553 : 80-90) การสื่อสารเรื่องราวทางการเมืองทางวรรณกรรมเพื่อลอบประโลมสังคมหรือชี้นำสังคมจึงเป็นช่องทางหนึ่งในการเสนอความคิดเห็นทางการเมืองที่แหลมคม

วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า เป็นรางวัลที่มอบให้แก่วรรณกรรมการเมืองประเภทเรื่องสั้นและกวีนิพนธ์ที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองและสนับสนุนประชาธิปไตย รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในสังคมไทย เป็นรางวัลที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในด้านวรรณกรรมเรื่องสั้น สาขาวรรณคดีการเมือง ที่เริ่มประกวดโดยรัฐสภาไทย การประกวดจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ยกเว้นปีใดที่เกิดความขัดแย้งทางการเมืองจนนำไปสู่การรัฐประหารยึดอำนาจปกครอง จัดประกวดวรรณกรรมเพื่อสนับสนุนประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ประชาชนใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านอุดมการณ์ทางการเมือง วรรณกรรมจึงเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกและสะท้อนแนวคิดทางสังคมและภาพทางการเมืองในรูปแบบเรื่องสั้นและบทกวี (นิศานาจ โสภภาพ, 2559) เพื่อสืบสานต่อการสร้างวรรณกรรมทางการเมืองและเพื่อสนับสนุนให้เกิดความตระหนักในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนให้ตื่นตัวในการเป็นพลเมืองของตน และส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกทางการเมือง ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสังคมและการเมืองที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย (บุญยเสนอ ตรวิเศษ, 2550)

จากการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านวรรณกรรมตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ในการศึกษาวิจัยวรรณกรรมพานแว่นฟ้าในแวดวงวิชาการส่วนมากมีการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาและกลวิธีการเล่าเรื่องทางการเมืองการใช้ภาษาเท่านั้น แต่ยังไม่มีการวิจัยหาความหมายที่ซ่อนอยู่ภายใต้ถ้อยความในวรรณกรรม หรือมีการวิจัยความหมายในวรรณกรรมก็ยังไม่มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับทฤษฎีการเมือง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในประเด็นแนวคิดทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า โดยใช้การวิเคราะห์ข้อความหรือถ้อยความในวรรณกรรมที่ปรากฏเป็นถ้อยคำผ่านสายตาของผู้อ่าน อันเป็นผลจากการประกอบสร้างในแง่ที่เป็นการสื่อค่านิยมเชิงอุดมการณ์ ภาษาในวรรณกรรมเป็นหน่วยสื่อความหมายที่ทำงานสัมพันธ์กันอยู่ในปรากฏการณ์ของวรรณกรรมทั้งในแง่ของความหมายตรงและความหมายแฝงซึ่งมีความสัมพันธ์กับคติความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรม โดยใช้การพินิจพิจารณาความหมายและคุณค่าในข้อความในวรรณกรรมนั้นๆ อย่างเป็นเอกเทศจากเจตนาหรือความหมายที่ผู้แต่งตั้งใจสื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองและสังคม ทั้งยังเป็นการปฏิเสธแนวคิดที่ว่าข้อความดังกล่าวลอกเลียนสิ่งที่ดำรงอยู่ในโลกของความเป็นจริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า ในปี พ.ศ. 2559-2564

กรอบแนวคิดของการวิจัย

[543]

Citation:

สุริยะ หาญพิชัย. (2565). แนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า 2559-2564. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 541-558.

Hanphichai, S., (2022). The Political and Social Concepts in the Short Stories : Phan Waen Fah Award 2016 - 2021. Interdisciplinary Academic and Research Journal,

2 (5), 541-558; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.112>

.....

ในสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศไทยที่มีมายาวนานกว่าทศวรรษ ในด้านวรรณกรรมเรื่องสั้นและนวนิยายได้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงจุดยืนและความคิดทางการเมืองของตนอย่างต่อเนื่องจนเกิดวาทกรรมทางการเมือง ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และการเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการไตร่ตรองและคำแนะนำในวรรณคดีร่วมสมัย (สามชาย ศรีสันต์, 2561 : 3-5) หากไม่มีมุมมองที่สำคัญ ผู้อ่านจะไม่สามารถเห็นโฉมหน้าที่ซับซ้อนและชาญฉลาดของสิ่งที่เรียกว่า พลังที่ฝังอยู่ในภาษา แนวคิดนี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจภาษานั้นไม่บริสุทธิ์ แต่ภาษาเป็นส่วนสำคัญของความคิดและความจริง ที่ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบวรรณกรรม (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2557 : 1-9)

ความคิดที่ปรากฏในวรรณกรรม ได้สะท้อนสาระสำคัญที่ผู้แต่งมีจุดประสงค์ต้องการสื่อสารมายังผู้อ่านผู้แต่งเสนอต่อผู้อ่าน เป็นแนวคิดแสดงภาพเหตุการณ์ทางสังคม แนวคิดทางการเมือง แนวคิดพฤติกรรมของผู้คน และแนวคิดอุดมการณ์ทางสังคม (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2553) ดังนั้น แนวความคิดที่อาจเกิดจากเนื้อหาของเหตุการณ์ในวรรณกรรมอาจปรากฏชัด แต่วรรณกรรมซ่อนทับแนวคิดโดยใช้ศิลปะการเขียนเพื่อปกปิดความคิดของผู้แต่ง ซึ่งผู้อ่านต้องสังเกตและมีวิจารณญาณในการรับรู้หรือมองผ่านแนวความคิดนั้น (กฤษฎา วรรณ หงส์ดลารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์, 2549 : 1-2) ซึ่งความคิดเห็นหรือแนวคิดของผู้เขียน ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพันแวนฟ้า แสดงออกทางวรรณกรรมโดยเน้นหนักไปที่การเมือง หรือแสดงสาระสำคัญที่กระทบต่อการเมืองไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2564 : 1-2)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร ซึ่งมองว่าวรรณกรรมคือเครื่องสะท้อนของสังคมที่สามารถถ่ายภาพเหมือนของสังคมลงในภาพประกอบสร้างของวรรณกรรม และการมองวรรณกรรมในฐานะภาพเสนอที่บ่งชี้ว่าอย่างน้อยมีกลุ่มหนึ่งในสังคมที่มีความคิดเกี่ยวกับการเมืองและสังคม (สุวรรณา สถาอานันท์, 2552 : 2-5 ; รื่นฤทัย สัจจพันธ์, 2561 : 1-5) ดังที่ปรากฏเป็นภาพเสนอในวรรณกรรมรางวัลพันแวนฟ้า โดยมีวิธีการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสั้นวรรณกรรมการเมือง
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและแนวคิดทางการเมือง
3. ขั้ววิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา

วิเคราะห์ (Analytical Description)

2. แหล่งข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะแนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพันแวนฟ้าแห่งรัฐสภาไทย ประเภทเรื่องสั้น ที่เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาเน้นหนักไปในทางการเมือง หรือแสดงให้เห็นถึงสาระสำคัญที่มีกระทบต่อการเมืองไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่ง ครั้งที่ พ.ศ. 2559 - พ.ศ.

2563 โดยเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive selection) ด้วยการเลือกวรรณกรรมร้อยแก้วเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ มีจำนวน 6 เรื่อง และรางวัลรองชนะเลิศ มีจำนวน 11 เรื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559 ; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560 ; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561 ; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562 ; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2563 ; สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2564) เพื่อศึกษาแนวคิดทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏในเรื่องสั้น พานแว่นฟ้า โดยวิธีการอ่านละเอียดและวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น ดังนี้

ตาราง 1 วรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่น 2559-2564

วรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า 2559-2564		
ปี	รางวัลชนะเลิศ	รางวัลรองชนะเลิศ
2564	มือเย็น ของ วัฒน์ ยวงแก้ว	นาฏกรรมบนผืนน้ำในคำคืนที่เสียงนั้นเลื่อนหายไป ของ วสุวัต ประชาธิปไตยที่อยู่ในกล่อง ของ วรารัฐ วจนะวิศิษฐ์
2563	สิ่งที่รืออยู่หลังเส้นชัย ของ วิโรจน์ สุทธิสีมา	พลเมืองดี ของ วุฒินันท์ ชัยศรี เส้นแบ่ง ของ วัฒน์ ยวงแก้ว
2562	โลกที่เราทิ้งไว้ข้างหลัง ของ โศภนิศ นามศิริ	ซอยตัน ของ ปาริชาติ คุ่มรักษา ปลากัดลายธงชาติ ของ อุเทน พรหมแดง
2561	เสื้อคลุมของผู้พัน ของ ศิริพงศ์ หนูแก้ว	ไม่มีหมาป่าตัวไหนเป็นมังกรวิริทธิ์ ของ ปะการัง เราอยู่ที่สี่แยกไฟแดงวิฑูรอุทิศ ๔ ของ จันทร์ เดือนแรม
2560	ภาพที่คอมโพสิชั่น (ไม่เคย) ลงตัว ของ ปะการัง	ชัยชนะของบุญยืน ของ กฤติศิลป์ ศักดิ์ศิริ เหตุการณ์สามัญ (กรณีศึกษาปลากะป๋อง) ของ นพดล พลกุล
2559	สงบงในดง ของ จันทรา รัศมีทอง	โปรดรักษากติกาและมารยาท ของ นพดล พลกุล

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูลแนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เค้าโครงเรื่องย่อ ส่วนที่ 2 แนวคิดทางการเมืองและสังคม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เริ่มจากศึกษาดำรง หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สร้างแบบบันทึกแนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า ต่อมาได้นำแบบบันทึกข้อมูล และตารางสรุปผลการวิเคราะห์เสนอ

[545]

Citation:

สุริยะ หาญพิชัย. (2565). แนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า 2559-2564. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 541-558.

Hanphichai, S., (2022). The Political and Social Concepts in the Short Stories : Phan Waen Fah Award 2016 - 2021. Interdisciplinary Academic and Research Journal,

2 (5), 541-558; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.112>

ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบประเมินความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกแนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า แล้วจัดพิมพ์แบบบันทึกผลการวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลความรู้จากเอกสารตำราเรื่องที่เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นทั้งความหมาย ประเภท องค์ประกอบของเรื่องสั้น ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรางวัลพานแว่นฟ้า ทฤษฎีเกี่ยวกับวรรณกรรมกับสังคม งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องสั้นทางการเมือง
2. รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดทางการเมืองและสังคมและกลวิธีการนำเสนอเรื่องสั้น
3. วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองและสังคมที่นำเสนอเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า โดยบันทึกข้อมูล และรวบรวมผลการศึกษาทั้งหมดไว้ในเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้นำข้อมูลจากแบบบันทึกแนวคิดทางการเมืองและสังคมมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสังเคราะห์แล้วเขียนนำเสนอแบบบรรยาย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้น เพื่อการเรียนรู้แนวคิดทางการเมืองและสังคม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นระหว่าง พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2564 ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ มีจำนวน 6 เรื่อง และรางวัลรองชนะเลิศ มีจำนวน 11 เรื่อง ได้แก่

ในปี 2559 รางวัลชนะเลิศ เรื่อง สงบงในดงู ของ จันทรา รัตมีทอง และรางวัลรองชนะเลิศ เรื่อง โปรตรักษาติกาและมารยาท โดย นพดล พลกุล

ในปี 2560 รางวัลชนะเลิศ เรื่อง ภาพที่คอมโพสิชั่น (ไม่เคย) ลงตัว ของ ปะการัง และรางวัลรองชนะเลิศ เรื่อง ชัยชนะของบุญยืน โดย กฤติศิลป์ ศักดิ์ศิริ และเรื่อง เหตุการณ์สามัญ (กรณีศึกษาปลากะปอง) โดย นพดล พลกุล

ในปี 2561 รางวัลชนะเลิศ เรื่อง เลื้อยคลุ้มของผู้พัน ของ ศิริพงศ์ หนูแก้ว รางวัลรองชนะเลิศ เรื่อง ไม่มีหมาป่าตัวไหนเป็นมังกรวิบัติ โดย ปะการัง และเรื่อง เราอยู่ที่สี่แยกไฟแดงวิฑูรอุทิศ 4 โดย จันทร์ เดือนแรม

ในปี 2562 รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ เรื่อง โลกที่เราทิ้งไว้ข้างหลัง โดย โศภนิศ นามศิริ และรางวัลรองชนะเลิศ ได้แก่ เรื่อง ซอยตัน โดย ปาริชาติ คุ่มรักษา และเรื่อง ปลากัดลายธงชาติ โดย อุเทน พรหมแดง

ในปี 2563 รางวัลชนะเลิศ เรื่อง สิ่งที่อยู่หลังเส้นชัย โดย วิโรจน์ สุทธิสีมา รางวัลรองชนะเลิศ เรื่อง พลเมืองดี โดย วุฒินันท์ ชัยศรี เรื่อง เส้นแบ่ง โดย วัฒน์ ยวงแก้ว

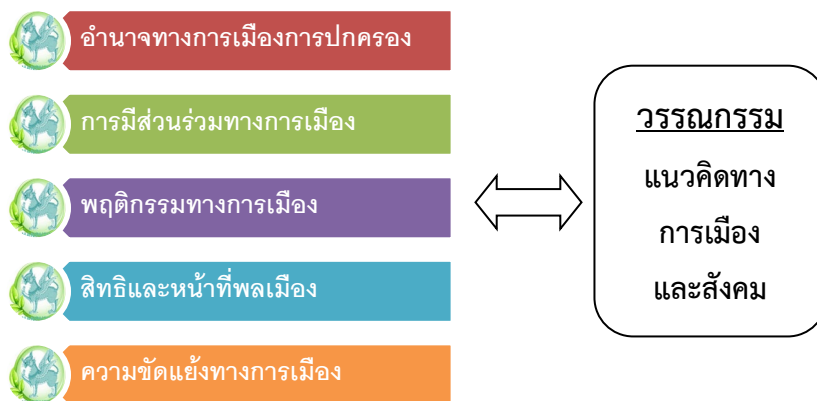
ในปี 2564 รางวัลชนะเลิศ เรื่อง มือเย็น โดย วัฒน์ ยวงแก้ว รางวัลรองชนะเลิศ เรื่อง นาฏกรรมบนผืนน้ำในคำคืนที่เสียงนั้นเลือนหายไป โดย วสุวัต และเรื่อง ประชาธิปไตยที่อยู่ในกล่อง โดย วรารัฐ วจนะวิศิษฐ์

ตาราง 1 วิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่น

ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	ปี	แนวคิดทางการเมือง				
			C1	C2	C3	C4	C5
สงบในดง	จันทรา รัตมีทอง	2559		X	X		
โปรดรักษาการศึกษาและมารยาท	นพดล พลกุล	2559	X				X
ภาพที่คอมโพสิชั่น (ไม่เคย) ลงตัว	ปะการัง	2560			X		
ชัยชนะของบุญยืน	กฤติศิลป์ ศักดิ์ศิริ	2560			X	X	
เหตุการณ์สามัญ (กรณีศึกษาปลากะปอง)	นพดล พลกุล	2560		X			X
เสื้อคลุมของผู้พัน	ศิริพงศ์ หนูแก้ว	2561	X				
ไม่มีหมาป่าตัวไหนเป็นมังกรวิริ	ปะการัง	2561					X
เราอยู่ที่สี่แยกไฟแดงวิฑูรอุทิศ 4	จันทร เดือนแรม	2561			X	X	
โลกที่เราทิ้งไว้ข้างหลัง	โศภนิศ นามศิริ	2562		X			
ซอยตัน	ปาริชาติ คัมรักษา	2562					X
ปลากัดลายธงชาติ	อุเทน พรหมแดง	2562	X				X
สิ่งที่อยู่หลังเส้นชัย	วิโรจน์ สุทธิสีมา	2563			X	X	
พลเมืองดี	วุฒินันท์ ชัยศรี	2563				X	
เส้นแบ่ง	วัฒน์ ยวงแก้ว	2563		X			X
มือเย็น	วัฒน์ ยวงแก้ว	2564	X	X			
นาฏกรรมบนผืนน้ำในคำคืนที่เสียงนั้นเลือนหายไป	วสุวัต	2564	X		X		
ประชาธิปไตยที่อยู่ในกล่อง	วรารัฐ วจนะวิศิษฐ์	2564		X		X	

ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า วรรณกรรมเรื่องสั้น รางวัลพานแว่น เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่เน้นเรื่องการเมืองโดยสะท้อนความคิดทางการเมืองและสังคมของผู้เขียน ผ่านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับวิวัฒนาการของสังคมการเมืองเป็นกระจกสะท้อนสภาพความเป็นอยู่และความเป็นไปได้ของการเมืองไทย สังคม เหตุการณ์ในวรรณคดีมีความสำคัญทางสังคม ภาพสะท้อนความคิดเห็นทางการเมืองของผู้เขียนที่ถ่ายทอดผ่านคำและ

สำนวนทางวรรณกรรม รวมทั้งแนวคิดทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นระหว่าง พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2564 สามารถแยกวิเคราะห์เป็น 5 ประเด็น คือ 1) แนวคิดอำนาจทางการเมืองการปกครอง 2) แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 3) แนวคิดพฤติกรรมทางการเมือง 4) แนวคิดสิทธิและหน้าที่พลเมือง และ 5) แนวคิดความขัดแย้งทางการเมือง มีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพ 1 แนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมรางวัลพานแว่น 2559–2564

1. แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจทางการเมืองการปกครอง

แนวคิดอำนาจทางการเมือง หมายถึง ทุกสิ่งเกี่ยวกับอำนาจ สถาบัน และรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเบ็ดเสร็จ ควบคุมและครอบคลุมสังคมในการจัดตั้งและรักษาระเบียบสังคม มีอำนาจที่จะนำมาซึ่งวัตถุประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในสังคม และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นของคนต่าง ๆ ในสังคม ส่วนการปกครอง คือการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรสิ่งที่มีค่า ต่อสังคมอย่างเป็นธรรม อำนาจทางการเมืองคือการใช้อำนาจของผู้ปกครองเหนือผู้ปกครองซึ่งเป็นอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง ที่รัฐใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มบุคคลในสังคม จากการวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า พบว่า เรื่องสั้นที่นำเสนอแนวคิดทางการเมืองเกี่ยวกับอำนาจทางการเมืองการปกครอง ที่เด่นชัดเจนนคือ เสือคลุมของผู้พัน ของ ศิริพงศ์ หนูแก้ว (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ ผู้พัน ท่านหนึ่งที่เคยเป็นผู้นำการต่อต้านการทำรัฐประหาร ต่อมาเมื่อเขาได้มีอำนาจทางการเมือง แนวความคิดของเขาก็เปลี่ยนแปลงไป จนยอมรับว่าการใช้อำนาจทางการเมืองเป็นสิ่งที่รัฐพึงกระทำ

“ผู้ชนะเขียนประวัติศาสตร์ แต่มันจะมีประโยชน์อะไร...ถ้าประเทศพ่ายแพ้”

“คุณต้องทำให้ชาวบ้านเชื่อฟัง โดยปราศจากความกลัว”

“ถ้ามีปืนอยู่ในมือ คงกระชากคอใครสักคนลากมาถามให้รู้เรื่องได้”

(ศิริพงศ์ หนูแก้ว, 2561)

อำนาจทางการเมืองถูกมองว่าเป็นอำนาจที่ยิ่งใหญ่ที่สามารถดลบันดาลทุกสิ่งในสังคมได้ การยอมรับการใช้อำนาจโดยไม่มีการถ่วงดุลจึงทำให้ผู้คนในสังคมเกิดความลุ่มหลงในอำนาจไม่ต่างจาก “อำนาจนิยม” ที่บุคคลมักเกรงกลัวผู้มีอำนาจสูงกว่า และมักกดขี่ผู้ที่ไม่มีอำนาจหรือมีอำนาจน้อยกว่าตน ดังเช่น ตัวละครที่พอมีอำนาจแล้วก็เชื่อว่าอำนาจคือสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรมที่สุด จนหลงลืมเรื่องอำนาจคือการบังคับที่ไม่จริงยั่งยืน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนด เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยสมัครใจของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้มีอิทธิพลในนโนบายการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในด้านการเมืองและการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ตัดสินใจและกำหนดความต้องการของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้อำนาจแก่บุคคล/กลุ่ม/องค์กรชุมชนสามารถระดมความสามารถในการจัดการทรัพยากรได้ การตัดสินใจและการกำกับดูแลกิจกรรมชุมชนมากกว่าการป้องกัน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถกำหนดชีวิตของตนเองเพื่อพัฒนาชีวิตตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของคนหรือชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการจัดการและความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ จากการวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า พบว่า เรื่องสั้นที่นำเสนอแนวคิดทางการเมืองเกี่ยวกับอำนาจทางการเมืองการปกครอง ที่เด่นชัดเจนนคือ โลกที่เราทิ้งไว้ข้างหลัง ของ โศภนิศ นามศิริ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2563) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ คนที่มีความสนใจจะศึกษาการเมืองและต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง

“มันเป็นเรื่องปกติไม่ใช่หรือ คนที่ไหนในโลกก็อยากกินดี อยู่ดี มีสุข มีสิทธิ มีเสรีทางความคิดเห็น มีส่วนร่วมทางการเมืองร่วมกำหนดชะตากรรมบ้านเมือง”

“ความวุ่นวาย มันเป็นเรื่องธรรมดาของการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย

“ตอนนี้ประชาชนดูเหมือนจะกระตือรือร้นกันมากไปหน่อย”

“ประชาธิปไตยมันไม่ใช่หนึ่งม้วนเดียวจบ มันเป็นกระบวนการล้มลุกคลุกคลานกันไป ค่อย ๆ เรียนรู้กันไป อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐฯ ยังใช้เวลาเป็นร้อยปี”

(โศภนิศ นามศิริ, 2563)

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องพื้นฐานที่รัฐย่อมต้องมอบให้แก่ประชาชนทุกคน ตามแนวคิดที่มนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการที่กายภาพและทางจิตใจที่แตกต่างกัน การปกครองที่ดีจึงต้องเป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน การปกครองดังกล่าวถูกยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นการปกครองที่เลวร้ายต่อประชาชนน้อยที่สุด ดังเช่น ตัวละครในวรรณกรรมที่มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาแม้ว่าบางครั้งอาจมีความขัดแย้งเกิดขึ้นบ้างเป็นบางครั้งคราวแต่ท้ายที่สุดมนุษย์ย่อมมีเหตุผลเพียงพอที่จะหาแนวทางอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

พฤติกรรมทางการเมือง เป็นการแสดงออกของผู้ที่มาอำนาจทางการเมือง โดยผู้ที่เข้ามาใช้อำนาจทางการเมืองนั้นส่วนใหญ่มักจะใช้ประโยชน์จากอำนาจเพื่อตนเองและพวกพ้อง โดยไม่สนใจอุดมการณ์ทางการเมืองในอดีตของตน การเมืองจึงเป็นพฤติกรรมของคน จากคนที่มุ่งหวังเข้ามาเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดีขึ้น แต่กลับกลายเป็นการเข้ามาใช้อำนาจอย่างบ้าคลั่ง ไม่ต่างจากผู้มีอำนาจอยู่ก่อน อำนาจทางการเมืองจึงมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงบุคคลให้ลุ่มหลงมัวเมาไปกับสิ่งที่สังคมเกรงกลัว จิมีการใช้อำนาจอย่างไร้ขอบเขต ไร้ความเห็นอกเห็นใจประชาชน จนหลงลืมไปว่าเมื่อหมดอำนาจเขาเหล่านั้นก็ต้องกลับสู่สถานการณ์เป็นประชาชนธรรมดาสามัญ โดยผู้เขียนมักถ่ายทอดแนวคิดพฤติกรรมเชิงการเมืองของนักการเมืองผ่านตัวละครหลัก ที่พอมิอำนาจก็ใช้อำนาจอย่างมัวเมา จากการวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า พบว่า เรื่องสั้นที่นำเสนอแนวคิดทางการเมืองเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง ที่เด่นชัดเจนนคือ ภาพที่คอมโพสิชั่น (ไม่เคย) ลงตัว ของ ปะการัง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ การดำรงอยู่ในสังคมที่ต้องแย่งชิงอำนาจ

“เรื่องมันยุ่งยากก็เพียงเพราะว่าเราต่างเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางเราคิดว่าเราต้องได้อะไรสักอย่างเสมอ แต่เรากลับไม่สนใจคนอื่นที่สูญเสีย เราคิดว่าเราต้องถูกลดลง ขณะที่คนอื่นผิดทุกข้อ เราคิดว่าคนอื่นต้องฟังเรา แต่เรากลับไม่ฟังคนอื่น”

(ปะการัง, 2560)

พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์อยู่คู่กับสังคมการเมืองมาอย่างช้านาน การอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้ประชาชนต้องเคารพกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด แต่ก็ยังคนมีบางคนที่ต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ต้องการเป็นผู้นำหรือผู้ปกครอง การแสวงหา หรือช่วงชิงอำนาจจนเกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายจึงเกิดขึ้นกับทุกสังคม ตัวละครในวรรณกรรมชี้ให้เห็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการอำนาจจนเกิดการยึดถือตัวตนว่ามีความชอบธรรมเสมอมาจนเกิดการใช้อำนาจในทางมิชอบ

4. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พลเมือง

แนวคิดเรื่องสิทธิและหน้าที่เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม คำว่า สิทธิ หมายถึงอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายของพลเมืองที่กฎหมายรับรอง ในขณะที่คำว่าเสรีภาพหมายถึงความสามารถของบุคคล เลือกที่จะคิด กระทำ หรือพูดอย่างไรก็ได้ตามความพอใจในตัวเอง ซึ่งเป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองว่ากระทำอย่างอิสระ โดยเสรีและสุจริต แต่ต้องไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น พลเมืองจะแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการรักษาสิทธิต่าง ๆ ของตน รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการแสดงออกซึ่งสิทธิ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น จากการวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า พบว่า เรื่องสั้นที่นำเสนอแนวคิดทางการเมืองเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พลเมืองที่เด่นชัดเจนนคือ ชัยชนะของบุญยืน ของ กฤติศิลป์ ศักดิ์ศิริ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ การเลือกตั้ง เป็นเรื่องราวของครอบครัวที่ต้องเข้าคูหาเลือกตั้งภายใต้วัฒนธรรมที่ผู้ชายเป็นใหญ่และ

เป็นผู้นำของครอบครัว การตัดสินใจเลือกตั้งด้วยตัวเองจึงอาจจะเป็นอิสระอย่างหนึ่งในสังคมไทยที่ไม่มีผู้ใดมาพรากไปจากพลเมืองไทยได้

“ตั้งแต่แต่งงานกับพ่อเอ็งมา นี่เป็นอิสระอย่างเดียวของแม่ แม่จะเลือกลงคะแนนให้ใคร พ่อเอ็งจะมาบังคับแม่เหมือนที่บังคับเรื่องอื่นๆ ไม่ได้อีก เอ็งเข้าใจไหม”

(กฤตศิลป์ ศักดิ์ศิริ, 2560)

ตัวละครในวรรณกรรมได้ชี้ให้เห็นการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนที่กฎหมายกำหนดเป็นสิทธิและเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกตัวแทนเอง อันเป็นแนวคิดพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยที่เป็นการเลือกผู้นำด้วยสันติวิธี การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนตามที่กฎหมายให้การรับรองจึงเป็นการใช้สิทธิเลือกผู้นำด้วยตนเอง ที่กฎหมายไม่ยอมรับให้ผู้ใดมาใช้อำนาจเหนือการตัดสินใจส่วนบุคคลได้

5. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง

คนในสังคมมีความคิดเห็นต่างกัน เนื่องจากมนุษย์มีความหลากหลายทางความคิดเห็น จึงเป็นเรื่องปกติที่สังคมจะมีความคิดเห็นต่างกัน ความเห็นต่างกันจึงไม่ขัดแย้งหรือแตกแยก แต่ความเห็นต่างกันอาจเป็นปัจจัยหนึ่ง นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง เพราะความขัดแย้งทางการเมือง เกิดขึ้นจากการมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ในสังคมเนื่องจากเพราะทรัพยากรในสังคมมีจำกัดในขณะที่ประชาชนมีความต้องการทรัพยากรอย่างไม่จำกัด ความขัดแย้งทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของคนในสังคมที่ไม่เห็นด้วยหรือมีความขัดแย้ง อย่างไรก็ตาม มุมมองทางการเมืองนี้เป็นที่ถกเถียงกันมาก หากไม่สามารถระงับข้อพิพาทได้ ประเทศก็จะตกอยู่ในความโกลาหล ต่อมามีมุมมองทางการเมืองใหม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ประนีประนอม เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งจากการดำเนินการทางการเมืองที่ไม่มีทางแก้ไข จากการวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า พบว่า เรื่องสั้นที่นำเสนอแนวคิดทางการเมืองเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง ที่เด่นชัดเจนนคือ ไม่มีหมาป่าตัวไหนเป็นมังสวิรัต ของ ปะการัง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองที่นำไปสู่การประท้วง การดำเนินเรื่องผ่านเรื่องราวของกลุ่มเพื่อนที่เข้าร่วมประท้วงหลังเลิกงานในตอนเย็น

“ปัญหาที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองเรารั้งแล้วครั้งแล้ววนอยู่อย่างนี้เหมือนหลงทางในกาลเวลา ไม่ก้าวไปข้างหน้าเลยที เพราะลูกแกะเลือกหมาป่าเข้ามาดูแลพวกเขาเอง ธรรมชาติของหมาป่า เมื่อเข้ามาได้ตัวหนึ่งมันก็จะมาทั้งฝูง...”

“ลูกแกะมักคิดว่า พวกเขาต้องการผู้นำที่ฉลาดและแข็งแรง หมาป่าเลยได้ทีปลอมตัวเข้ามา จริงๆ แล้วหมาป่าไม่ได้ฉลาดหรอก แต่เจ้าเล่ห์มากกว่า คำว่าฉลาดคือการยกย่องมันเกินไป ความฉลาดแบบโกงนั้นต้องเรียกว่าเจ้าเล่ห์ถึงจะถูกต้อง หมาป่านี้แหละตัวดี ที่ทำให้ลูกแกะแบ่งฝักฝ่าย ทะเลาะกันเอง เลี้ยงอ่อนแอไปอีก...”

“หมาป่ามาในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นกิเลส ความเลวร้าย ความเห็นแก่ตัว คมเขี้ยวของหมาป่า นั้น ฝากพิษบาตตะยกให้กับสังคมไทยมาช้านาน จงจำไว้ ไม่มีหมาป่าตัวไหนเป็นมังสวิรัตินแท้จริงหรอก ลูกแกะ ต้องเรียนรู้ ฉลาด แข็งแรง และสามัคคีกันไว้”

(ปะการัง, 2561)

ตัวละครในวรรณกรรมได้ชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งในสังคมนั้นมีส่วนสำคัญที่เกิดจากความต้องการมีอำนาจปกครองของมนุษย์ชนชั้นนำในสังคม จึงเกิดการช่วงชิงอำนาจระหว่างกลุ่มคนชั้นนำในสังคมจนทำให้เกิดการสร้างมิตรและผลักดันให้เกิดศัตรูในเวลาเดียวกัน จนขยายวงกว้างไปสู่การแบ่งแยกประชาชนเพื่อสร้างฐานอำนาจต่อรองทางการเมือง เมื่อความขัดแย้งบานปลายจึงเข้าทางกลุ่มคนที่พร้อมเก็บเกี่ยวผลประโยชน์เข้าตัวเองโดยไม่คิดจะแก้ไข

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า 2559-2564 ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศและรางวัลรองชนะเลิศ จำนวน 17 เรื่อง เพื่อให้ทราบแนวคิดทางการเมืองและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับสังคมในวรรณกรรมเรื่องสั้น มีประเด็นที่ต้องนำมาอภิปรายดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจทางการเมืองการปกครอง

การเมืองเกี่ยวข้องกับอำนาจ สถาบันและองค์กรทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเด็ดขาดสูงสุดครอบคลุมสังคมนั้น ในการสถาปนาและทำนุรักษาคำความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนในสังคม การปกครอง เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ ให้แก่สังคมอย่างชอบธรรม อำนาจทางการเมืองเป็นการใช้อำนาจของผู้ปกครองต่อผู้ใต้ปกครองซึ่งเป็นอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง ที่รัฐใช้ควบคุมประพฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มบุคคลในสังคม การยอมรับการใช้อำนาจโดยไม่มีการถ่วงดุลจึงทำให้ผู้คนในสังคมเกิดความลุ่มหลงในอำนาจที่ทำให้บุคคลมักเกรงกลัวผู้มีอำนาจที่สูงกว่าตน และมักกดขี่ผู้ที่ไม่มีอำนาจหรือมีอำนาจน้อยกว่าตน ดังเช่น ตัวละครที่พอมีอำนาจแล้วก็เชื่อว่าอำนาจคือสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรมที่สุด จนหลงลืมเรื่องอำนาจคือการบังคับที่ไม่จริงยั่งยืน วรรณกรรมได้สะท้อนแนวคิดทางการเมืองและเหตุการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจปกครองที่มีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับแนวคิดของ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ (2564) ที่อธิบายว่า การปกครองของรัฐเสรีประชาธิปไตยทำให้เกิดการสถาปนาสร้างองค์กรทางการเมืองขึ้นและมอบให้มีอำนาจปกครองให้แก่เพียงผู้เดียว โดยอำนาจปกครองหรืออำนาจทางการเมืองเป็นอำนาจที่เด็ดขาดเพื่อปกครองให้ประชาชนพลเมืองอยู่ร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชพล ทองอินทราช (2558) ที่ศึกษาพบว่า ในสังคมการเมืองไทยนั้นมักจะคุ้นเคยกับอำนาจในแบบรูปธรรมต่างๆ เช่น กฎหมายที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด แต่จะไม่คุ้นเคยและไม่รับรู้ถึงอำนาจอำนาจนามธรรมที่ต้องอาศัยวัฒนธรรมเป็นฐานและปฏิบัติการผ่านทางสถาบันหลักของสังคม

เนื่องจากอำนาจนามธรรมดังกล่าวนี้มีความแนบเนียน ซับซ้อน และปราศจากการกีดบังคับ แต่อำนาจนามธรรมดังกล่าวนี้เป็นอำนาจที่ทรงพลังและมีประสิทธิภาพมากที่สุดในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจกำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจและการควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังสามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถและการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นเรื่องพื้นฐานที่รัฐย่อมต้องมอบให้แก่ประชาชนทุกคน ตามแนวคิดที่มนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการที่กายภาพและทางจิตใจที่แตกต่างกัน การปกครองที่ดีจึงต้องเป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน การปกครองดังกล่าวถูกยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นการปกครองที่เลวร้ายต่อประชาชนน้อยที่สุด ดังเช่น ตัวละครในวรรณกรรมที่มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาแม้ว่าบางครั้งอาจจะมีความขัดแย้งเกิดขึ้นบ้างเป็นบางครั้งคราวแต่ท้ายที่สุดมนุษย์ย่อมมีเหตุผลเพียงพอที่จะหาแนวทางอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข สะท้อนแนวคิดทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการของสังคมอย่างใกล้ชิด และเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่และความเป็นไปของสังคมการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของ อนุสรณ์ ลิ้มณี (2558) ที่อธิบายว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการเมืองให้เป็นที่ยอมรับของคนทุกคนในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของทองนวล แก้วเกลี้ยง (2560) ที่อธิบายไว้ว่า แนวคิดประชาธิปไตยที่ประกอบสร้างในบทกวีพานแว่นฟ้าเป็นแนวความคิดประชาธิปไตยแบบสากลที่อยู่ภายใต้อุดมการณ์เสรีนิยมตามแบบอย่างของโลกตะวันตกหรือยุโรป ขณะที่ภาพเสนอประชาธิปไตยแบบไทยที่อยู่ภายใต้อุดมการณ์อนุรักษนิยมและราชาชาตินิยมนั้นเป็นแนวคิดสำคัญที่ถูกกล่าวถึงในสังคมไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตานาจ โสภภาพ (2559) ที่ศึกษาพบว่า มีแนวคิดทางการเมืองปรากฏอยู่ในวรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ซึ่งผู้แต่งได้สะท้อนแนวคิดเหตุการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นผ่านทางวรรณกรรม แสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมการเมืองมีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการของสังคมไทยอย่างใกล้ชิด และเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่และความเป็นไปของสังคมการเมืองไทยได้อย่างชัดเจน โดยพบแนวคิดในวรรณกรรมที่สำคัญ คือ แนวคิดการสำนึกทางการเมืองของประชาชน แนวคิดพฤติกรรมเชิงการเมืองของนักการเมือง แนวคิดทางเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองใน

ระบอบประชาธิปไตย แนวคิดความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งทางความคิดและความขัดแย้งของ
นักการเมืองระดับท้องถิ่น และแนวคิดเรื่องความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภายใต้

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

พฤติกรรมทางการเมืองเจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองมีการใช้อำนาจไปในทางที่ผิด เป็นเรื่องอันตรายน่าใช้อำนาจในทางมิชอบ อำนาจของบุคคลเหล่านี้ใช้ไปในทางทุจริต คอร์รัปชันและผลประโยชน์ที่ซับซ้อนเพียงเพราะอ้างว่า เป็นตัวแทนมาจากประชาชน แต่ขั้นตอนการดำเนินการ พิสูจน์ได้ยากกว่า มีการใช้อำนาจเพื่อชื่อเสียง การใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง เล่นพรรคเล่นพวกหรือไม่อย่างไร เมื่อก้าวขึ้นมารับตำแหน่งแล้ว อำนาจในมือจึงเป็นดาบสองคมที่ขึ้นอยู่กับบุคคล เพราะผู้ที่มีอำนาจมักจะมีคนคอยเอาใจทุกอย่าง จนอาจหลงผิดคิดว่าตัวเองเป็นผู้วิเศษ จะคิดหรือทำอะไรก็คิดว่าถูกต้องทุกอย่างจึงไม่แปลกที่จะเห็นนักการเมืองหรือข้าราชการบางคน เปลี่ยนพฤติกรรม แสวงหาอำนาจกันเป็นส่วนใหญ่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดแนวคิดพฤติกรรมเชิงการเมืองของนักการเมืองผ่านตัวละคร เพื่อแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์อยู่คู่กับสังคมการเมืองมาอย่างช้านาน การอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้ประชาชนต้องการกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด แต่ก็ยังมีคนบางคนที่ต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ต้องการเป็นผู้นำหรือผู้ปกครอง การแสวงหาหรือช่วงชิงอำนาจจนเกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายจึงเกิดขึ้นกับทุกสังคม ตัวละครในวรรณกรรมชี้ให้เห็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการอำนาจจนเกิดการยึดถือตัวตนว่ามีความชอบธรรมเสมอมาจนเกิดการใช้อำนาจในทางมิชอบ สะท้อนพฤติกรรมของนักการเมืองผ่านตัวละครนักการเมืองที่ไม่ดี ใช้อำนาจไปในทางมิชอบ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรม ส่งผลต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ไม่พัฒนาสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยเสนอ ตรีวิเศษ (2550) ที่ศึกษาพบว่า วรรณกรรมเรื่องสั้นการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้ามีวาทกรรมที่ปรากฏชัดเจนต่อสายตาของผู้อ่าน ได้แก่ วาทกรรมภาษาย่อมสืของนักการเมือง วาทกรรมแห่งอุดมการณ์ วาทกรรมวิจารณ์สันดานนักการเมือง วาทกรรมแห่งความดีเพื่อความงามในชีวิตและสังคม และวาทกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการเมือง ซึ่งสะท้อนสภาพทางสังคมในยุคสมัยได้เป็นอย่างดีและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองนวล แก้วเกลี้ยง (2560) ที่ศึกษาภาพเสนอประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ.2556 พบว่า บทกวีพานแว่นฟ้าได้นำเสนอประเด็นสำคัญทางการเมืองใน 5 ประเด็น คือ ภาพเสนอประวัติศาสตร์การเมืองไทย การต่อสู้ของประชาชนและการดิ้นรนของฝ่ายปฏิบัติประชาชน ภาพเสนอประชาธิปไตยไทย ยึดมั่นในครรลองและหลักการประชาธิปไตย ภาพเสนอสังคมไทยที่ผู้พึงไร้สันติภาพและความยุติธรรม ภาพเสนอประชาชนที่ยังต่อสู้ท่ามกลางการถูกกระทำ และภาพเสนอเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาประชาธิปไตย

4. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พลเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พลเมืองเป็นแนวความคิดเกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม อำนาจอันชอบธรรมของพลเมืองที่รัฐให้การรับรองไว้ด้วยกฎหมายรับรองให้กระทำการใด ๆ โดยสุจริตได้อย่างอิสระ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของคนอื่น การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนที่กฎหมาย

กำหนดเป็นสิทธิและเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกตัวแทนเอง อันเป็นแนวคิดพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยที่เป็นการเลือกผู้นำด้วยสันติวิธี การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนตามที่กฎหมายให้การรับรองจึงเป็นการใช้สิทธิเลือกผู้นำด้วยตนเอง ที่กฎหมายไม่ยอมรับให้ผู้ใดมาใช้อำนาจเหนือการตัดสินใจส่วนบุคคลได้ โดยบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยและการมีสำนึกทางการเมืองของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการออกเสียง สอดคล้องกับแนวคิดของ วรเจตน์ ภาคีรัตน์ (2564) ที่อธิบายว่า การปกครองของรัฐเสรีประชาธิปไตยทำให้เกิดการสถาปนาสร้างองค์กรทางปกครองขึ้นและมอบให้อำนาจปกครองแต่เพียงผู้เดียว โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำให้เข้ามามีอำนาจปกครอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยเสนอ ตรีวิเศษ (2550) ที่ศึกษาพบว่า วรรณกรรมเรื่องสั้นการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า มีเนื้อหาสาระครอบคลุมประเด็นสำคัญทางการเมืองและสังคมในยุคสมัย ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนประชาธิปไตยสู่การเมืองในอุดมคติ การวิพากษ์หลักการของประชาธิปไตย การวิพากษ์นโยบายทางการเมือง ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อเรียนรู้การเมือง การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์ ประชาธิปไตย : การต่อสู้ที่ยังไม่สิ้นสุด หัวใจที่โหยหาอุดมการณ์ประชาธิปไตย การวิพากษ์ทุนนิยม นโยบายเศรษฐกิจการเมือง ความอ่อนแอทางการเมืองภาคประชาชน การเมืองครอบงำชะตากรรมมนุษย์ และ ความขัดแย้งทางการเมือง และสถานการณ์ภาคใต้ ที่เป็นเสมือนการสะท้อนภาพสังคมไทย

5. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง

คนในสังคมมีความคิดเห็นต่างกัน เนื่องจากมนุษย์มีความหลากหลายทางความคิดเห็น จึงเป็นเรื่องปกติที่สังคมจะมีความคิดเห็นต่างกัน ความเห็นต่างกันจึงไม่ขัดแย้งหรือแตกแยก แต่ความเห็นต่างกันอาจเป็นปัจจัยหนึ่ง นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง เพราะความขัดแย้งทางการเมือง อันเนื่องจากทรัพยากรในสังคมมีอยู่อย่างจำกัดขณะที่ผู้คนมีความต้องการใช้ทรัพยากรไม่มีขีดจำกัด ความขัดแย้งทางการเมืองจึงเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของคนในสังคมที่ไม่อาจตกลงกันได้หรือเกิดมีความขัดแย้งขึ้น อย่างไรก็ตาม การเมืองในลักษณะนี้มีข้อโต้แย้งอยู่มากว่า หากไม่อาจยุติข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ บ้านเมืองย่อมตกอยู่ในสภาวะยุ่งยากวุ่นวาย ต่อมาจึงมีผู้ให้มุมมองการเมืองใหม่ว่าเป็นเรื่องของการประนีประนอมผลประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดความขัดแย้งจากการดำเนินงานทางการเมืองที่ไม่มีทางออก สำหรับแนวคิดเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมได้นำเสนอผ่านความขัดแย้งทางความคิดของบุคคล รวมทั้งการขัดแย้งทางการเมืองในระดับท้องถิ่นนำไปสู่ความแตกแยกของคนในครอบครัวและสังคม ความขัดแย้งในสังคมนั้นมีส่วนสำคัญที่เกิดจากความต้องการมีอำนาจปกครองของมนุษย์ชนชั้นนำ การช่วงชิงอำนาจระหว่างกลุ่มคนชั้นนำในสังคมจึงทำให้เกิดการสร้างมิตรและผลักดันให้เกิดศัตรูในเวลาเดียวกัน จนขยายวงกว้างไปสู่การแบ่งแยกประชาชนเพื่อสร้างฐานอำนาจต่อรองทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยเสนอ ตรีวิเศษ (2550) ที่ศึกษาพบว่า วรรณกรรมเรื่องสั้นการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้ามีวาทกรรมที่ปรากฏ ได้แก่ วาทกรรมภาษาย้อมสีของนักการเมือง วาทกรรมแห่งอุดมการณ์ วาทกรรมวิจารณ์สันดานนักการเมือง วาทกรรมแห่งความดีเพื่อ

ความงดงามในชีวิตและสังคม และ วาทกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการเมือง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตานาจ โสภพล (2559) ได้ศึกษาพบว่า มีแนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในวรรณกรรมที่ผู้วิจัยได้ศึกษามีประเด็นสำคัญ คือ แนวคิดการสำนึกทางการเมืองของประชาชน แนวคิดพฤติกรรมเชิงการเมืองของนักการเมือง แนวคิดทางเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย แนวคิดความขัดแย้งทางการเมือง ที่ประกอบด้วย ความขัดแย้งทางความคิดและความขัดแย้งของนักการเมืองระดับท้องถิ่น แนวคิดเรื่องความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภายใต้

สรุป วรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่น เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่มีเนื้อหาเน้นหนักไปในทางการเมืองและสังคมโดยการสะท้อนให้ผู้อ่านทราบแนวคิดทางการเมืองและสังคมของผู้แต่งผ่านเนื้อเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการของสังคมการเมืองอย่างใกล้ชิดเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่และความเป็นไปของสังคมการเมืองไทย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวรรณกรรมมีประเด็นสำคัญทางสังคม ทั้งนี้ วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการของสังคมอย่างใกล้ชิด ผู้เขียนได้เสนอความคิดเห็นของตนผ่านเรื่องราวและเหตุการณ์ในวรรณกรรม การใช้งานเขียนเพื่อชี้นำสังคมจึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่ปัญญาชนในสังคมไทยเลือกใช้ เพื่อเป็นเสมือนเครื่องมือหรือกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่และความเป็นไปของสังคมการเมืองไทย ที่ผู้แต่งได้สะท้อนแนวคิดเหตุการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นวรรณกรรม โดยการศึกษาทฤษฎีของนักเขียนที่แสดงไว้ในเรื่องสั้นต่อการบริหารบ้านเมืองและต่อผู้ปกครอง อันได้แก่ผู้ที่มีอำนาจในการปกครองและควบคุมการบริหารราชการ

องค์ความรู้ใหม่ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นมักเกี่ยวข้องกับมีประเด็นสำคัญทางสังคมและเหตุการณ์ทางสังคม วรรณกรรมการเมืองจึงเป็นภาพสะท้อนเหตุการณ์ในสังคม ได้แก่ ภาพสะท้อนความขัดแย้งในสังคม ภาพสะท้อนครอบครัวในสังคม ภาพสะท้อนความไม่เท่าเทียม ภาพสะท้อนการศึกษา และภาพสะท้อนความเชื่อ เมื่อผู้อ่านได้อ่านวรรณกรรมการเมืองเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นเปรียบเทียบกับแนวคิดทางการเมืองก็จะพบแนวคิดทางการเมืองและสังคมที่สำคัญ 5 ประเด็นคือ แนวคิดอำนาจทางการเมืองการปกครอง แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดพฤติกรรมทางการเมือง แนวคิดสิทธิและหน้าที่พลเมือง และแนวคิดความขัดแย้งทางการเมือง โดยสรุปรูปแบบแนวคิดทางการเมืองในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นได้ดังภาพ 2

ภาพสะท้อน	วรรณกรรม	แนวคิด
ความขัดแย้งในสังคม ครอบครัวในสังคม ความไม่เท่าเทียม การศึกษา ความเชื่อ		อำนาจทางการเมืองการปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง สิทธิและหน้าที่พลเมือง ความขัดแย้งทางการเมือง

แผนภาพ 2 รูปแบบแนวคิดทางการเมืองในวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. แนวคิดทางการเมืองและสังคมผ่านวรรณกรรมเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง สังคมมีความแตกต่างจึงทำให้เกิดความขัดแย้งได้ตลอดเวลา แต่การยอมรับในความคิดเห็นของทุกคนในสังคมจะเป็นการลดความขัดแย้งทางความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดทางการเมืองและสังคมผ่านวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดทางการเมืองและสังคมผ่านวรรณกรรม และต้องศึกษาทำความเข้าใจจึงควรศึกษาเพิ่มเติมจากวรรณกรรมที่เกิดขึ้นร่วมยุคเพื่อให้เห็นเรื่องราวและแง่มุมที่รอบด้านต่างออกไป

3. การศึกษาหาสังคมควรศึกษาวรรณกรรมประกอบข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากวรรณกรรมแสดงความเชื่อมโยงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในสังคม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับสังคมจึงเป็นการศึกษาทำความเข้าใจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่มีใครในสังคมหลีกเลี่ยงได้

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับสังคม เป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อรู้จักมนุษย์กับความซับซ้อนของพฤติกรรมทางการเมืองและอำนาจทางสังคมที่มีอยู่ในสังคมมาช้านาน สถาบันการศึกษาจึงควรให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าองค์ความรู้ทางการเมืองผ่านการอ่านวรรณกรรมการเมืองนอกเวลาเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาแนวคิดทางการเมืองและสังคมในวรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้าในแต่ละช่วงเวลา แล้วจึงนำผลการศึกษาของช่วงเวลามาเปรียบเทียบกันเพื่อให้เห็นพัฒนาการทางแนวคิดในสังคมไทย เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาแนวความคิดทางการเมืองจากวรรณกรรมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤติศิลป์ ศักดิ์ศิริ. (2560). *ดอกไม้หลายรส เล่ห์มาลี พุดพิชญา*. กรุงเทพฯ : ณ ดา สำนักพิมพ์
- กฤษฎาวรรณ หงส์ลดาธมภ์ และจันทิมา เอี่ยมานนท์. (2549). *มองสังคมผ่านวาทกรรม*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2553). *ว่าด้วยความคิดทางการเมืองของ ฌาคส์ ร็องซีแยร์ การเมืองของสุนทรียศาสตร์/กวีนิพนธ์ของความรู้*. สมมติ.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2557). *รัฐศาสตร์แนววิพากษ์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ตองนวล แก้วเกลี้ยง. (2560). ประชาธิปไตยในบทกวีการเมืองไทย : การปะทะกันของประชาธิปไตยแบบไทยกับประชาธิปไตยแบบสากล. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 24(1), 112-141.
- ธวัชพล ทองอินทราช. (2558). บทวิเคราะห์วรรณกรรม 1984 : ว่าด้วยการวิพากษ์สังคมการเมืองไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 3(2), 57-82.

- นิตานาจ โสภพล. (2559). แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 7(1), 195-207.
- บุญยัสเอนอ ตรวิเศษ. (2550). การวิเคราะห์วรรณกรรมการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2545-2548 : กรณีศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี พ.ศ. 2545-2548. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 4(3), 43-64.
- ปะการัง (2560). *ภาพที่คอมโพสิชั่น (ไม่เคย) ลงตัว; วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2560*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ปะการัง. (2561). *ไม่มีหมาป่าตัวไหนเป็นมังกรวิจิตร; วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2561*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- รีนฤทัย สัจจพันธ์. (2561). *นัยในวรรณกรรม*. แสงดาว.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2564). *คำสอนว่าด้วยรัฐ และหลักกฎหมายมหาชน*. อานกกฎหมาย.
- ศิริพงศ์ หนูแก้ว. (2561). *เลื้อยคลุมของผู้พัน*. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และกิจกรรมสภาผู้แทนราษฎร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- โศภนิศ นามศิริ. (2563). *โลกที่เราทิ้งไว้ข้างหลัง; วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2562*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สามชาย ศรีสันต์. (2561). *ว่าด้วยการวิเคราะห์วาทกรรมแนววิพากษ์*. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). *วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2559*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2560*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2561*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2562*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2563). *วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2563*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2564). *วรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า ประจำปี 2564*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุวรรณา สถาอนันท์. (2552). *ความเป็นธรรมเชิงวรรณศิลป์*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- อนุสรณ์ ลิ้มมณี. (2558). *รัฐ สังคม และการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- อานันท์ กาญจนพันธ์. (2564). *ก้าวข้ามวาทกรรมสู่พื้นที่ความรู้*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.